

O PRAVICI DO IZOBRAZBE O STRPNOSTI

Drugi stavek 26. člena Splošne deklaracije človekovih pravic pravi:

»Izobraževanje mora biti usmerjeno k polnemu razvoju človekove osebnosti in utrjevanju spoštovanja človekovih pravic in temeljnih svoboščin. Pospeševati mora razumevanje, strpnost in prijateljstvo med vsemi narodi in med rasami in verskimi skupinami ter pospeševati dejavnost Združenih narodov in ohranitev miru.«

Na Slovenski filantropiji imamo petindvajsetletne izkušnje z usposabljanji za prostovoljce in pripravo izobraževalnih delavnic za najrazličnejše skupine ljudi; od pedagoških delavcev do učencev na osnovnih šolah, dijakov, študentov, organizacij in posameznikov. Vse takšne dejavnosti izvajamo v duhu zgoraj omenjenih vrednot.

Posebej za mlade, učence in dijake izvajamo delavnice, kjer voditelj in begunec na interaktiven način popeljeta mlade skozi izkušnjo begunstva. V lanskem letu smo ponudili dve zelo dobro sprejeti delavnici: **'Izkušnja mladega begunca'** in **'Spoznavanje begunstva z igro vlog'**. Delavnice smo izvedli v Prekmurju, na Štajerskem, Koroškem, Dolenjskem in Primorskem. Predstavljali smo jih na osnovnih šolah, enem skavtskem taboru in mednarodni izmenjavi, skupaj se jih je udeležilo skoraj **400** otrok in mladih. Imeli so priložnost spoznati, da predsodki o migrantski problematiki niso v skladu s tem, kaj posamezni begunci in migranti doživljajo, v veselje jim je bilo tudi spoznavanje novih kultur. Odzivi organizacij so bili zelo pozitivni; veliko jih meni, da takih izobraževanj potrebujemo več, še posebej zaradi tega, ker spodbuja odprt pogovor in ponuja stik z drugo kulturo iz prve roke. Z našimi mentorji je delavnico predstavljalo šest različnih mladih beguncev, ki so bili prav tako veseli odprtega dialoga in odkritega pogovora o svojih izkušnjah in s tem razbijanja mitov, ki se glede problematike pojavljajo v Sloveniji.

Izkušnja mladega begunca

Učenci se srečajo z beguncem in sodelujejo v vodenem pogovoru o medkulturnosti, migracijah in solidarnosti. Na delavnici učencem predstavimo različne vzroke za migracije in načine uspešne integracije. Učenci lahko zastavljajo vprašanja o begunski izkušnji, pogovarjamo se o tem, kako vidimo sebe in druge, o tem, kako nastanejo različni predsodki in stereotipi. Skupaj odkrivamo načine, kako lahko pomagamo ljudem iz drugih kultur.

Spoznavanje begunstva z igro vlog

Delavnica je namenjena ozaveščanju učencev in dijakov o begunstvu. Udeleženci skozi igro vlog spoznavajo izzive, s katerimi se srečujejo družine, ki zaradi nasilja, vojn in preganjanja bežijo iz domovine.

Delavnice ponujamo tudi v letošnjem šolskem letu, nekaj imamo že organiziranih, seveda smo pa vedno veseli novih prijav, ki jih sprejemamo na e-naslov usposabljanja@filantropija.org ali telefonsko št. **01 430 12 88**.

ČLOVEKOVE PRAVICE, RDEČA NIT MEDNARODNEGA PROSTOVOLJSTVA

Zavod Voluntariat deluje na področju mednarodnega prostovoljstva s poudarkom na globalnem učenju. Prostovoljce, ki se odpravljajo na izbrane mednarodne projekte, tako kratko- kot dolgoročne, pripravljamo na njihovo izkušnjo z usposabljanji, osredotočenimi na vsebine, ki najbolje uvedejo prostovoljce v način dožemanja izkušnje in delovanja na izbranem projektu. Na usposabljanjih vselej naslavljamo teme, skladne s cilji trajnostnega razvoja, ki so tesno povezani s človekovimi pravicami.

Prostovoljstvo, kot ga izvajamo in podpiramo, je način spodbujanja participacije mladih v globalnem smislu (na primer s projekti v državah globalnega juga), ne da bi pri tem vsiljevali pogled zahoda in hkrati karseda prispevali k razvoju moči lokalnega prebivalstva za soočanje z izzivi lokalnega okolja. Na ta način zagotavljamo, da je čas prostovoljca, ki ga nameni projektu izven meja Slovenije, dobro unovčen, saj se rezultati »obiska« kažejo v opolnomočenju, solidarnosti, medkulturnemu sodelovanju in enakovrednemu partnerstvu med državama. Brez tega bi bil odhod na projekt bolj podoben volunturizmu, kar se ne sklada z vrednotami prostovoljstva in je problematično z več vidikov tako trajnostnega razvoja kot človekovih pravic.

Motive prostovoljca za odhod na zgoraj omenjene projekte je velikokrat dobro preleteti, zato jim na izobraževanjih ponudimo prostor in priložnost za takšen premislek. Vedno smo v stiku s prostovoljci, ki odidejo na projekt, še po vrnitvi v domovino, da se prepričamo, da je imel njihov prispevek ustrezen odmev tako pri lokalni skupnosti kot njih samih. Spodaj za ilustracijo prilagamo del zapisa udeleženke programa GLEN v Gani:

»Med julijem in oktobrom sva Neja (Slovenija) in Henrike (Nemčija) preko programa GLEN (Global Education Network) odšli v Gano, kjer sva pripravljali in izvajali delavnice na teme okoljevarstva, kreativnosti in opolnomočenja mladine, predvsem deklet. Samokritični se že pred samim odhodom sprašujeva, kako se bo najina izkušnja razlikovala od tipične volunturistične odprave, kjer beli zahodnjak rešuje svet in podaja edine rešitve, kako se pristopa k lokalnim problemom in se jih rešuje.

Nekaj vprašanj, ki sva si jih zastavili poprej:

Ali se delo z mladino ne nadaljuje po tem, ko prostovoljec odide domov?

Ali se prostovoljci menjavajo iz tedna v teden in vedno znova rušijo ravnovesje in stabilnost urnika in metodologije učenja otrok?

Ali neizkušeni in na tem področju neizobraženi »want-to-do-good-and-save-the-world« prostovoljci nadomestijo dejanske učitelje in učijo v šolah brez kakršnegakoli načrta?

Ali prisotnost (in odsotnost) teh prostovoljcev dejansko škoduje razvoju otrok, s katerimi so v stiku?

PRAVICA DO DOSTOJNEGA DELA

Na Zavodu Nefiks opažamo trend zaposlovanja mladih v nestalnih, prekarnih oblikah dela. Wikipedija pravi, da za prekarno delo veljajo neznačilna delovna razmerja. Samo po sebi to ne bi bilo slabo, če bi vodilo v napredovanje in enake priložnosti na trgu dela za mlade, ki se odločijo ali so se celo primorani zaposlovati v takšnih oblikah. Žal pa se čedalje bolj kaže, da te oblike ne prinašajo stabilnosti, ne omogočajo avtonomije mladih, prihaja celo do tega, da se jih v očeh statistike smatra kot zaposlene, neproblematične, medtem, ko se sami srečujejo s težavami doseganja minimalne plače, nimajo nadomestil za bolniške odsotnosti; da o tem, da banke tako zaposlenim ne omogočajo kreditov, niti ne govorimo. Ob tem so v posebno težkem položaju mlade ženske.

V sodelovanju z Uradom vlade za komuniciranje smo se odločili za izvajanje projekta **S smehom nad prekarno delo** z namenom naslavljanja človekove pravice do dostojnega dela. Za glavni način komunikacije smo si izbrali Stand - up. Le-tega vidimo kot način, kako zelo resno temo prekarnega dela mladim predstaviti veliko bolj sproščeno. Izziv, kako presegati zgolj humor smo uresničili z delavnicami, ki sledijo takoj za stand-up nastopom. V delavnicah po vsej Sloveniji so bile tematike obravnavane strokovno in so odgovarjale na zagate s katerimi se srečujejo mladi na trgu dela, sodelovali pa so tudi mladi, ki so si sami ustvarili dostojne oblike dela. V Ravnah na Koroškem si je lento "Naj prekar`c" prislužil učitelj plavanja. Pravi namreč, da komaj splava skozi mesec. Preprosto ne zasluži dovolj in zato se utaplja v dolgovih. Podobne zgodbe smo slišali tudi v Piranu, Novi Gorici, Celju, na Jesenicah in v Novem mestu. V sklopu projekta smo pripravili sklop člankov na teme pomoči mladim v zvezi z zaposlovanjem, sklepanjem pogodb, pravic iz delavskih razmerij itd.

Matevž Baloh

Mark Džamastagić

agencije
za
posredovanje dela

osebno
dopolnilno
delo

pogodba za skrajšan
delovni čas
pogodba za določen čas

podjemna pogodba

pogodba

avtorska

V petek, 19. 10. 2018 smo izvedli zaključni dogodek projekta, na katerem so svoje vidike prekarstva predstavili stand up komedijanti. S pripovedovanjem zgodb in šal, ki so se bolj ali manj vrtele okoli prekarnega dela, so nas nasmejali in večer je minil prehitro. Tako, kot prehitro mine ena prekarna plača. **Maša:** »Čeprav se dve uri smejiš šalam na račun prekarnega dela, hitro ugotoviš, da situacija sploh ni tako zabavna. V sobi, polni neznanih ljudi, lahko hitro ugotoviš, da nisi ti edini prekar`c«. Upamo, da smo tematiko osvetlili, udeleženi mladim pomagali do boljšega samo organiziranja na trgu dela, odgovornim pa potrkali na vest in dali pobudo za boljše urejanje področja na vseh nivojih.

OTROKOVA PRAVICA DO PROSTEGA ČASA

»V 31. členu konvencije o otrokovih pravicah je tako zapisano, da ima otrok pravico do počitka in prostega časa, do igre in razvedrila, primerne otrokovi starosti, in do prostega udeleževanja kulturnega življenja in umetnosti. Države pogodbenice spoštujejo in podpirajo otrokovo pravico polno se udeleževati kulturnega in umetniškega življenja in spodbujajo zagotavljanje ustreznih in enakih možnosti kulturnega, umetniškega, razvedrilnega in prostočasnega udejstvovanja.«

Zveza prijateljev mladine Ljubljana Moste-Polje že vse od svojega nastanka ustvarja aktivnosti in programe za otroke in mladino. Prvi teden oktobra je v Sloveniji namenjen otrokom. V tem tednu tudi v Večgeneracijskem centru Skupna točka v Mostah organiziramo brezplačne delavnice za predšolske otroke, šolarje in srednješolce. Letos smo se osredotočili na »prosti čas«, s poudarkom na pomenu kakovostnega preživljanja prostega časa. Pripravili smo ustvarjalno delavnico in glasbeno pravljico za predšolske otroke, pogovorno delavnico na temo prostega časa za osnovnošolce ter posneli kratek filmček s srednješolci.

Način kako ljudje preživljamo svoj prosti čas vpliva tudi na človekov razvoj: na razvoj osebnosti, sposobnosti, znanja, socialnih veščin, predvsem pa na samopodobo in dobro počutje. Vendar pa vsi otroci žal nimajo enakih možnosti. Kakovost prostega časa je odvisna od zmožnosti posameznika – predvsem finančnih zmožnosti. Mnogo družin, ki se bori za preživetje in dostojno življenje, se mora marsičemu odreči in izbrati manj kakovostne plačljive dejavnosti zase in za svoje otroke.

ZPM Ljubljana Moste-Polje ima pomembno vlogo vključevanja otrok in mladih. V okviru projekta **Večgeneracijski center Skupna točka**, ki je sofinanciran s strani Republike Slovenije – Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, ter Evropskega socialnega sklada, uresničujemo in aktivno izvajamo raznolike dejavnosti, ki jih lahko obiskovalci obiskujejo brezplačno: telovadbo za odrasle, učno pomoč, otroški tečaj angleškega jezika, kuharske delavnice, gledališki krožek, improvizacijo, izlete, namizni tenis in še mnogo drugega.

Skupna točka ustvarja prostor za druženje, sodelovanje, prenos znanja in aktivno učenje v vseh življenjskih obdobjih, hkrati pa uvaja vsebine za vključevanje in socializacijo ranljivih skupin ter nudi preventivne programe in vsebine. Skozi pestre aktivnosti, ki potekajo v Večgeneracijskem centru Skupna točka, omogočamo socialno vključevanje vseh generacij v skupnosti ter gradimo solidarnost, zaupanje in medsebojno pomoč. S tem želimo omogočiti tudi premostitev vrzeli med generacijami, ki jo v hitrem tempu življenja vsi pozabljamo.

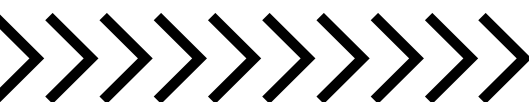
V Večgeneracijskem centru Skupna točka izvajamo brezplačne delavnice in dejavnosti tudi za šole, vrtce, srednje šole in druge javne zavode.

Mail: skupna.tocka@zpmmoste.net

Tel: 040/760-515

SKUPNA TOČKA
VEČGENERACIJSKI CENTER

PRAVICA DO DOSTOJANSTVA IN ENAKOSTI

*»Vsi ljudje se rodijo svobodni in imajo enako dostojanstvo in enake pravice. Obdarjeni so z razumom in vestjo in bi morali ravnati drug z drugim kakor bratje.«
(Splošna deklaracija človekovih pravic, člen 1)*

Živimo v svetu, kjer je drugačnost, ki jo vidimo v lokalnem okolju, nekaj povsem običajnega. Ta drugačnost se nanaša na narodnost, možnosti, ki jih kot posamezniki imamo, ovire, s katerimi se srečujemo, in navsezadnje, odnos do sočloveka. Odraža pa se v tem, kako to drugačnost dojemamo, sprejemamo, in ali naš odnos aplicira vrednote, ki jih mednarodni, regionalni ali lokalni okvir določa.

Vrednote Društva za razvijanje prostovoljnega dela Novo mesto (DRPDNM) so prostovoljstvo, solidarnost, strpnost in medkulturni dialog. V skladu s temi vrednotami izvajamo tri dnevne centre, namenjene otrokom priseljencev in romskim otrokom, ki jih skozi različne aktivnosti ozaveščamo tudi o človekovih pravicah.

Vsak človek ima pravice, ki ščitijo njegov obstoj in dostojanstvo, vendar, kako in do kakšne mere jih lahko uresničuje, se razlikuje od okolja in državno-zakonodajne ureditve. Na DRPD-ju si prizadevamo, da bi bili vsi, tudi tisti, ki so družbeno izključeni, deležni podpore, sprejetja in spoštovanja človekovega dostojanstva. Poseben poudarek dajemo otrokom priseljencem in romskim otrokom in **delujemo po načelu najboljšega interesa otroka**.

Prepričani pa smo, da ni dovolj le, da opolnomočimo socialno izključene otroke in mlade, ampak da je potrebno osveščati tudi njihove vrstnike. Zato skozi vse leto izvajamo tudi delavnice na osnovnih in srednjih šolah, s katerimi želimo promovirati človekove pravice, strpnost, spoštovanje ter odpravljati predsodke in stereotipe. V letošnjem šolskem letu smo jih izvedli že 11.